

Verslag Ledenvergadering 24 november 1979

In Zeist zijn veel VON-leden bij elkaar gekomen in een prettige entourage. Tot een uur of half drie is er gewerkt aan het thematisch gedeelte. Daarna volgde de huishoudelijke vergadering en de VON-tien-borrel.

Thematisch gedeelte: Interactie in de klas

Het thematisch gedeelte handelde over 'interactie in de klas'.

Iets meer dan zeventig deelnemers gingen in drie praktische en één theoretische stroming aan de gang:

- * De 'symptomengroep' (met als begeleiders Piet Dekker en Frans Dumaine) heeft oplossingen gezocht voor heel praktische interactieproblemen in de klas.
- * De 'idealengroep' (met als begeleiders Kees Sluis en Peter Kokke) probeerden oplossingen te vinden voor de kloof tussen droom en daad.
- * De 'stagegroep' kwam niet verder dan het uitwisselen van stage-ervaringen en begeleidings-ideeën.

De beginsituatie van de deelnemers was heel verschillend; en daardoor werden de doelen van deze praktische groepen lang niet altijd bereikt. Nóg eens kunnen we constateren, dat je zo'n dag altijd iets anders leert dan datgene waar je op af komt.

De algemene indruk is, dat de deelnemers van deze drie groepen heel zinvol bezig zijn geweest,

zonder dat de doelstellingen van de dag bereikt zijn. Bij telefonische navraag bleek, dat men vooral moed putte uit de uitgewisselde ervaringen. VON-leden zitten nogal eens in een isolement. Door dergelijke bijeenkomsten wordt de batterij weer voor een tijdje opgeladen.

De theoriegroep heeft zich gebogen over de vraag: 'Wat is een goede interactie?' (d.w.z. Welk soort interactie moet de VON bevorderen?) De voortreffelijke werksfeer van deze praktische theoriegroep moge blijken uit het volgende verslag van Wim van Calcar:

'Het gaat ons niet om interactie in het algemeen, maar om interactie tussen leerlingen onderling of tussen leerlingen en leraar, áls leraar en leerling. Of een interactie goed is, kan slechts beoordeeld worden in betrekking tot de doelen van de interactie, dus in ons geval in betrekking tot de moedertaalonderwijsdoelstellingen. Deze liggen naar onze mening voor de VON op drie vlakken, te weten:

- 1 communicatie (je mond roeren)
- 2 begrip van de werkelijkheid (zingeving, greep krijgen op de werkelijkheid, maatschappelijk of niet, verbeeld of niet, conceptualisering middels taal)
- 3 plezier.

Maar de waardering goed of niet goed hangt bovendien af van de wijze waarop deze doelen worden gehaald. Deze wijze kunnen we voor de VON kenmerken als: democratisch, gelijkwaardig, solidair. Ze houdt onder meer in, dat leerlingen gelegenheid krijgen hun onderwijs te organiseren en hun eigen mogelijkheden te verkennen; bovendien dat leraren vertrouwen stellen of geloven in hun leerlingen: hun leerlingen kunnen wat, al hebben ze nog zo vaak het tegendeel gehoord. Wat aan interactie bereikt wordt, is direct afhankelijk van de waarden van een maatschappij, een school en de peer-groep van leerling en leraar, en van elk individu apart, die in de klas worden ingebracht. Zij bepalen de grenzen van het mogelijke. Een leraar zal dus tegenover sommige waarden zijn eigen waarden kunnen stellen, maar slechts binnen de grenzen die hem door maatschappij en school gesteld worden, maar ook binnen de grenzen die de leerling toelaat. Dat geldt zowel voor de doelstellingen als voor de wijze waarop hij deze wil verwerkelijken.

Goede interactie kunnen we nu als volgt parafraseren: leerlingen en leraar komen bij elkaar over. Randvoorwaarden hiervoor zijn de volgende als

meest belangrijke:

- de leerling weet wat de leraar wil, waar deze staat en wat hij aan hem heeft. De leraar maakt zichzelf openbaar: zijn leer- en lesprogramma, ook zijn wijze van werken, niet bij wijze van dictaat, maar om de leerling gelegenheid te geven hem ter discussie te stellen. Ze kennen zijn grenzen en zijn mogelijkheden. Zo weten ze wat hij heeft te maken met een maatschappij, een school of een sectie, met name wat die van hem eisen. Ze horen ook wat hij niet kan of niet wil.
- de leraar laat zichzelf bijsturen of verantwoordt waarom geuite kritiek niet tot verandering bij hem leidt
- er is ook duidelijkheid ten aanzien van elkaars gedrag: leraar en leerling weten wat ze van elkaar mogen verwachten op dit gebied
- de leraar sluit aan bij de beginsituatie; hij handelt anders naar gelang zijn leerlingen autoritair of anti-autoritair zijn opgevoed; hij geeft dus niet alle vrijheid aan wie niet geleerd hebben hoe ze met vrijheid dienen om te gaan, enkel omdat hij het zo goed vindt, vrij te zijn.

Deze voorwaarden moeten vervuld zijn voor een leerling de gelegenheid heeft om te zeggen: er is iets aan de hand; ik begrijp u niet; dat zie ik niet; u doet zo moeilijk; enz.

Dus, wezenlijk voor een goede interactie is: leerling en leraar kritiseren elkaar; aan kritiek wordt gevolg gegeven; zo niet, dan wordt dit met redenen omkleed.

Om kritiek te bevorderen kan men de leerling een lijstje in handen geven met kritische punten waar hij op kan letten wanneer hij bemerkt zijn leraar niet te begrijpen:

- moeilijke woorden
- ingewikkelde zinnen
- te snel praten
- uitweidingen
- articulatie
- rethorische vragen
- niet ingaan op vragen
- enz.

Kortom, het kenmerk van een goede interactie in de klas is de mogelijkheid tot meta-communicatie. Maar zo goed als alle taalgebruik is ook meta-communicatie gebonden aan maatschappelijke en pragmatische voorwaarden.

Huishoudelijk gedeelte

Afwezig met kennisgeving: Ineke van Geest.

Mededelingen:

- 1 In 1980 zullen er twee VON-boeken verschijnen: 'Het Beste uit Moer II' en een over Taal-leren van anderstalige kinderen.
- 2 Het bestuur heeft een schema gemaakt waarin de activiteiten van de vereniging worden gekoppeld aan publiciteit, in steeds grotere kringen.
- 3 Persgroep. Er wordt een commissie geformeerd die in het vervolg zal reageren op artikelen in kranten en tijdschriften. Ten Brinke acht het onjuist deze reacties als standpunt van de VON te beschouwen. Agendapunt op bestuursvergadering.
- 4 Gezamenlijke bestuursvergadering met VON-België op 8 december 1979.
- 5 Lieve Vlamincx doet op boeiende wijze verslag van de Belgische conferentie. In Moer zal het een en ander verschijnen over de stromen.
- 6 Volwassenenonderwijs. Op 9 februari 1980 een themadag: 'Tekstbegrip in het volwassenenonderwijs'.
- 7 Nieuw! De coördinatiegroep 'Nederlands als vreemde voertaal'; contactpersoon: Herman Meddens.
- 8 Kort verslag van de 'Taalmarkt' op 17 november jl. georganiseerd door VON-Groningen.
- 9 Aan de standpuntnota Normaal Functioneel taalonderwijs wordt door het bestuur gewerkt.
- 10 Er is contact gelegd met de scholierenorganisatie LOOS (Landelijk Overleg Orgaan Scholieren).
- 11 Van het ACLO-M-front geen nieuws.
- 12 De VON verzorgt een nummer van het tijdschrift Onderwijs en Opvoeding (waarschijnlijk februari 1980).
- 13 De bestuurstaken zijn opnieuw bekeken en enigszins anders ingedeeld. Wordt te zijner tijd bekend gemaakt.

Kaderdag:

Omdat de bestuursvergaderingen openbaar zijn, er tweemaal per jaar een ledenvergadering is, en er geen overeenstemming bestaat over wie het kader dan wel vormen, ziet het bestuur af van het organiseren van kaderdagen.

Moer-beleid:

Hopenlijk namens de hele vereniging spreekt het bestuur zijn tevredenheid uit en bedankt Guus de Bakker in woord en daad voor het grootmaken van het blad.

Wim van Calcar vraagt of de redactie bekend kan maken welke artikelen worden afgewezen en op grond waarvan. Zo kan voor de lezers het Moerbeleid duidelijk worden.

Bestuurswisseling:

Johan Eimers gaat weg, Leo Tortike komt erbij.

Rondvraag:

Koos Hennephof merkt op dat de financiële stukken ontbreken. Op de volgende ledenvergadering zal de begroting '80 behandeld worden. Alle stukken worden in de VON-info gepubliceerd.

A. Kamer verzoekt de VON via de persgroep te reageren op het Ontwikkelingsplan Voortgezet Onderwijs van minister Pais. Voorstel wordt aangenomen.

Hier eindigt het huishoudelijk gedeelte, en begint de viering van het VON-tien-jubileum.

J. Lootsma van Levende Talen houdt een gelegenheidstoespraak en biedt de VON een dummie aan van DCN-cahier 13: 'goed beVONden'. Het is de bedoeling dat de VON dit nummer vult.

Financiën

Belangstellenden kunnen het *Financieel Overzicht 1978* met de accountantsverklaring bij het VON-bureau bestellen.

In de volgende Moer zal het Financieel Overzicht 1979 staan, evenals de Begroting 1980.

Vergaderdata VON-bestuur

zaterdag 5 januari
dinsdag 22 januari
dinsdag 12 februari
zaterdag 15 maart
dinsdag 15 april
dinsdag 13 mei
zaterdag 14 juni

Wil je komen, bel dan naar Lidy Otto (02155 – 16390), dan krijg je exacte informatie over waar, wat en hoe.

Ledenvergadering

zaterdag 10 mei 1980.

HET JAAR VAN HET KIND & EN VAN VON-TIEN IS VOORBIJ wat overblijft is de herinnering en de kalender

Tien jaar VON

De viering van ons tienjarig bestaan zal velen nog minstens twaalf maanden magnetiseren. Dat komt door die machtige, malse, maffe, bovenmaatse, malle maandaanduiders van Jan, Dana, Fie, Jos, Tineke, Ellen, Frans, Heleen, Henk, Peter en Gwennie. Het moet voor de commissie VON-tien en zijn medewerkers toch een vrolijke gedachte zijn te bedenken, dat duizenden met zo'n ding zitten opgescheept! (Pais heeft er ook één; zo'n kleine man met zo'n grote kalender; dat is toch het toppunt van een doorlopende viering!). En waar zouden die kalenders allemaal hangen? (Bijvoorbeeld ook in het trappenhuis van die seksistische mavo?)

Kortom, beste VON-tieners, het was grote klasse!

Jaarvergadering VON-België

Op 1 december heeft VON-België in Antwerpen zijn jaarvergadering gehouden.

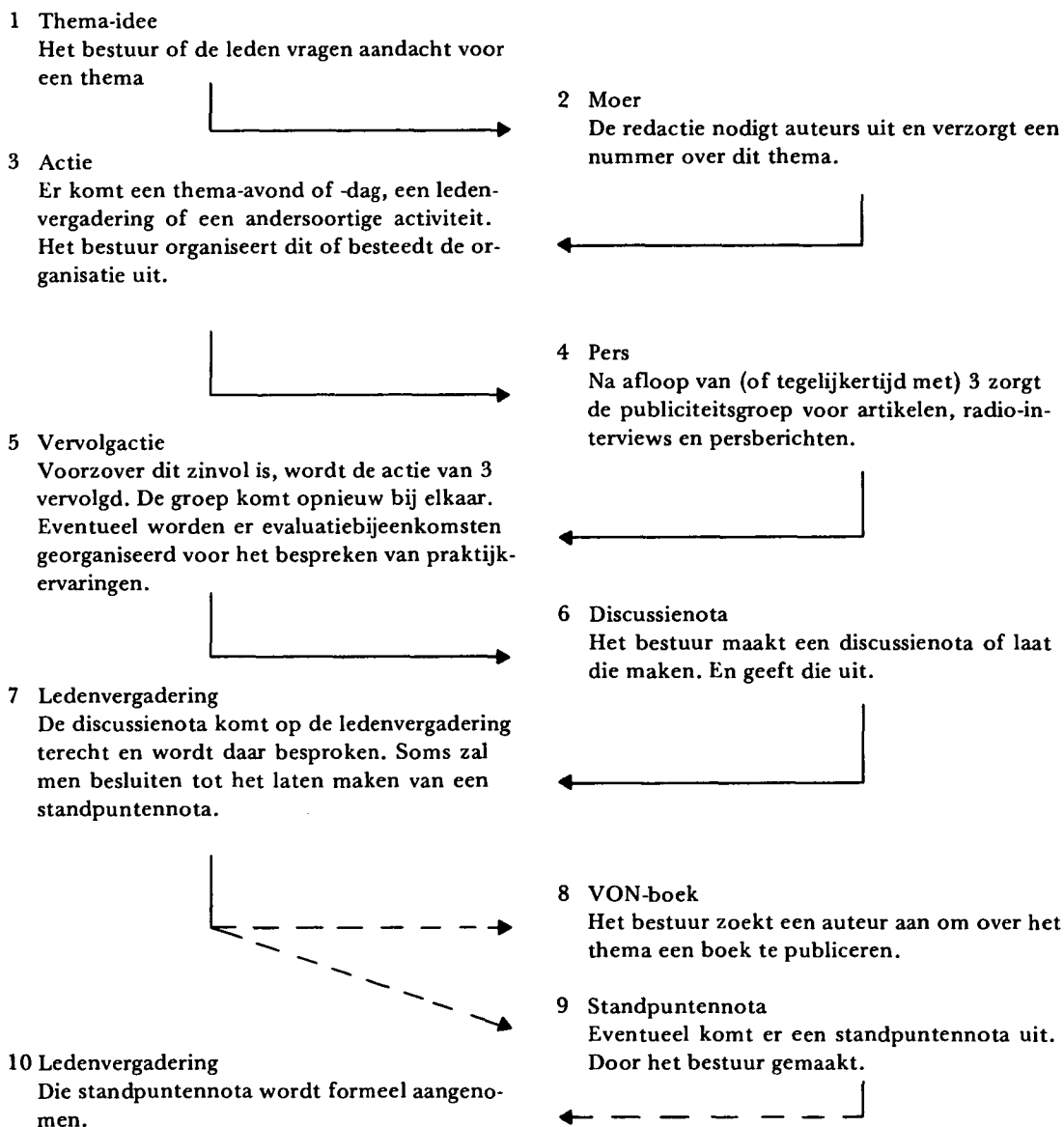
Overigens heet die vereniging, net als de Nederlandse, gewoon VON, en misschien is het wel beter om van VON-Vlaanderen of de Vlaamse VON te spreken, want frankofone Belgen zullen er wel geen lid van zijn.

Die zuidelijke VON is op Allerheiligen 1970 gesticht in Gent en had toen 50 leden (zie daarover de prachtige VON-kalender op het blad tussen december en januari). Nu zijn er 416 leden, maar echt actief zijn er maar een stuk of dertig. Die

hebben het dan ook erg druk.
 Hun laatste grote wapenfeit was de conferentie in Drogen met honderd deelnemers in begin november. In de volgende Moer meer daarover. Maar behalve die conferentie zijn er werkgroepen die het afgelopen jaar colloquia hebben georgani-

seerd met mensen uit het onderwijs en sociologen over standaardtaal en milieutaal en een enquête om het grammatica-onderwijs te problematiseren. Er zijn in Vlaanderen ook uitzendploegen werkzaam die op scholen bijscholing geven over taalbeschouwing, poëzie en creativiteit.

Werkmodel voor koppeling van activiteiten en publiciteit

ACTIVITEITEN

PUBLICATIE

Persgroep

De VON heeft tegenwoordig een persgroep, die snel en VONnig wil reageren op actualiteiten. In kranten en tijdschriften staan regelmatig artikelen over taalonderwijs. Maar reacties vanuit de VON tref je zelden aan.

Daar wil het bestuur wat aan doen. Vandaar de oprichting van deze persgroep.

Wanneer je vindt, dat de VON moet reageren via krant, tijdschrift, radio of tv, bel dan naar

Willem Mooijman 085 – 621090

of: Emile Nielen 03430 – 4338

of: Frans van de Pieterman 02207 – 12857

Propaganda

Dit is de kans om propaganda te maken voor onze vereniging!

De laatste pagina van deze Moer is een bijsluiter (even de schaar erbij, losknippen – Moer blijft in tact als je langs het lijntje knipt!), gericht aan alle docenten die in hun onderwijs Nederlands spreken. Je kunt hem voor jezelf gebruiken, maar beter is om hem in handen van je collega te geven. Heb je meer exemplaren nodig? Fijn!

Meldt dat maar even bij Joke Mönnichman (zie omslag) of bespaar ook die moeite en leg het even op het kopieerapparaat.

Deze actie in het VON-tien-jaar is bedoeld om zoveel mogelijk docenten kennis te laten maken

**Jan, Dana, Fie
Jos, Tineke, Ellen
Frans en Heleen
bedankt voor jullie werk
voor de viering
van het tienjarig VON-bestaan**

met de VON en met Moer. Voor ons is het bovendien een soort uitverkoop, waardoor de contributie nagenoeg ongewijzigd kan blijven.

Als je actief bent in de vereniging weet je wel weg met de bijsluiter. Als je nog niet actief bent, is dit een weinig tijd vragende mogelijkheid om iets voor de vereniging te doen. Laat deze kans je niet ontglippen en de bijsluiter niet in Moer vastzitten!